

היו לי הרבה מקרים של "כמעט מוות"

"מזכרים הרבה על הדובל שבין צל'ש לטר'ש, וזה נכון. בזמן שעמדתי שם והפגז פגע בי, אם היו נהרגים עוד חיילים, היו אומרים, 'הוא מטומטם, למה הוא עשה את זה?'. לא הצלחתי להציל אותם, ובמקרה אף אחד לא נפגע, אבל באותה מידה אפשר היה להגיד שסיכנתי את האנשים".

כך השתגית

"היו לי הרבה מקרים של 'כמעט מוות'. אני לא יודע איר זה השפיע עליי. זה משאיר איזשהו מטען, יש לי הרבה דיכרונות של אנשים הרוגים, אבל אני לא יכול להגיד שיש לי טראומה או משהו כזה, בטח

צילום: ניר ארליאלי

איתן. "אפשר היה להגיד שסיכנתי את האנשים"

לא מהמקרה הזה. "כשהייתי בסריר ובתור הדבר הזה, לא פחדתי. אחר-כך, כשהייתי במילואים במלחמת יום הכיפורים, פחדתי. זה היה הבדל עצום. היינו בירח דבש באירופה, שמענו שיש מלחמה וחורגו. משרה התעופה אשתי נטסה הביתה ואני למלחמה. הייתי הרבה יותר זריז. שלוש שנים אחרי, כבר לא הייתי בתור זה כל הזמן, ופחדתי הרבה יותר. במלחמה נפצצתי, ובכתי-החולים באו פסיכולוגיות צעירות והציעו לי לבוא לטיפולים, רצו להציא לי את הטראומות. אמרתי שיעזבו אותי, שאני בסדר. השתתפת. בכל מיני טיפולים קובצתיים, אבל הרגשתי שזה מיותר לי".

צפוי איתן בפגישה עם האלוף אברהם אדן (בנו) לאחר קבלת העיטור. "אחד הלוחמים שכב שרוף לגמרי צמוד לוחל"ם"

אחת החוקות את הפצוע וכיר שנייה את הצריח. "נסעתי איתם עד למוצב ומשם העברנו אותם קצת אחורה, למקום שבו מטוסים יכולים היו לנוחת, והם פונו. זה שהיה שרוף לגמרי נפטר באותו היום, והשני נפטר אחרי כשבועיים".

העיטור ואני

"כשיצאתי להציל את האנשים, עשיתי את מה שבצד"ל לימדו אותי לעשות. אנשים אמרו לי, עובדה שאחרים לא הגיבו ככה, עובדה שהם קפאו. בהתחלה חשבתי שזה סתם לא מגיע לי, ואחרי

שהיה פצוע ולא יכול היה ללכת שמנו בצריח. בדיוק כששמנו אותו, טיל ג'ש פגע בטנק והפצוע שוב קפץ החוצה. החורגו אותו פנימה, ואת הפצוע שהיה שרוף השכננו על הכנף של הטנק. כשהטיל פגע בטנק, הנהג נפצע מרסיסים. כשהתחתח נכנס בחורה לתוך הטנק, גם הוא קפץ החוצה. הוא קיבל שוק; הוא ראה שהטיל נכנס בדיוק איפה שהוא היה אמור לשבת. גם אותו הכנסנו בחורה. מערכת הצידוד הידרואילית של הצריח נפגעה, והצריח התחיל לטוט בלי שליטה. אחרי ששמתי את הפצוע על הכנף, שבת ליור כדי לחזיק אותו וצעקתי לבוג שייסע. הוא התחיל לבסיע, וראיתי את הצריח שט אליי. ביד

איך הכל התחיל

"בתקופה מלחמת ההתשה הגדור עשה שלושה חודשים קו, ושלושה חודשים היה ברפידים, ובכל פעם קיבלנו גדה אחרת. המקרה שעליו קיבלתי את העיטור קרה בגדה המרכזית דרומה מהגגם המזר. ביום השנקים היו בחניזו מחוץ לקו התוחמים המצויים, וכל ערב היינו נוסעים לקו התעלה ונכנסים בין המוצבים. היינו אמורים להגן על המוצבים ולמנוע חדירות.

"בהתשה היו שלבים של הסלמה. בקו הראשון שהייתי בו, היו נוסעים חופשי. היו מביאים למוצבים צוותי כיור עם בנות, שקים היה נוסע לכר. אחר-כך המצב החמיר, ובכלל א-אפשר היה לנסוע בין המוצבים בכנף רך. זה היה מסוכן כי היו הרבה חדירות. כדי לשמור שם על איזו חוקה דיכוניות, פעם בכמה ימים היינו עושים סיור בין המוצבים. הקימו צוות סיור של שלושה חול"מים ושלושה טנקים. שנסע לאורך הקו תוך ירי. בוחל"ם אחד נסע המג'ד, בשני המ"פ של פלוגת הסיור ובשלישי מ"מ, וגם בטנקים. באחד היה המ"פ, בשני הסמ"פ ובשלישי, המ"מ – אני. היינו נוסעים, עולים לצנורות ויורים, והיו יורים עלינו בחורה. זה היה מין יום קרב חצי-מתוכנן.

"היינו עושים את זה פעם בשבוע, בשעות היום. אני זוכר שחשבת שזו שטות ושזו טעות. בהמתנה לפני הסיור ישבנו ודיברנו על זה שזה מאוד טיפשי לעשות את זה. אמרנו: 'לא לפני הסיור, אבל אחרי'. הסיור אנחנו נלך למחש' ונגיד לו שזה לא הגיוני'. חלק מהסיורים עברו בשלום, אבל היו לי הרבה מאוד 'כמעטים'. כמה פעמים ניצלתי בנס".

כך חילצתי

"באחד הסיורים נתקלנו בפרצה בסוללה שהסתירה אותנו מפני המצרים. היה קטע של 100–200 מטר, שמשום מה היה חסר, וכשעברנו שם, היינו חשופים. עברנו אחד-אחד, ואני הייתי אדוין, בדיוק יריתי לחיפוי לצד השני. כשהחל"ם האחרון עבר את הפרצה, פתאום ראיתי שהוא עולה באש. הוא נפגע מטיל ג'ש. אלה היו חול"מים של בניזו, שנבלקו בקלות. "ראיתי מדרה, אז נסעתי להציל אותם. העמדות את הטנק כך שהוא הסתיר אותנו. אנשי הצוות של החל"ם הצליחו כולם לקפץ החוצה, אבל היו שניים שהיו פצועים קשה, והם לא הצליחו להתרומק. אחד הלוחמים שכב שרוף לגמרי צמוד לחל"ם, ועוד אחד שנפצע קשה ברגל הצליח להתרמק כמה מטרים. האחרים רצו בכוחות עצמם.

"העמסנו את הפצועים על הטנק. התוחתן והטען יצאו לעזור לי, והנהג נשאר בטנק. את זה

צפריר איתן קיבל את עיטור המופת על שחש להציל את חבריו מחל"ם שנפגע, וחשף עצמו לאש

צפריר איתן היה מ"מ שריון בתעלת סואץ במהלך מלחמת ההתשה. כאשר חלה הסלמה במצב, איתן נדרש לצאת לסיור שבועי בין המוצבים, סיור שהיה מעין "הפגנת נוכחות" של צה"ל, ולווה בחיפוי ירי. במהלך הסיור שנערך כ-11 באפריל 1970, אחד החול"מים נפגע מטיל ג'ש שחדר מבטרי לפריצה בסוללה, והחל עולה באש. איתן, יחד עם הצוות שלו, חש לערות באש. איתן, יחד עם הצוות באורח קשה. במהלך החילוץ הטנק של איתן היה חשוף לאש. ונפגע גם הוא לתעלה. הוא השתחרר זה הוענק לו עיטור המופת.

איתן והגניים לגרור השריון 184 כ-31 באוגוסט 1967, כמעט שלושה חודשים אחרי מלחמת ששת הימים. הוא הוכשר כנהג טנק, ולאחר מכן הוצב בגרדו, שכמו יחידת שריון רבות אחרות הוקם באותה התקופה שאחרי המלחמה. הוא הספיק להיות בקו בצפון ותעלה, שאותו הוא מגדיר "קל", ויצא לקורס מט"קים וקורס קצינים. לאחר מכן מונה למ"מ בגרדו 46 חזר לתעלה. הוא השתחרר מצה"ל חודשיים אחרי תום מלחמת ההתשה.

מי האיש

סג"ם צפריר איתן

קיבל את: עיטור המופת
מתי: אפריל 1970
הפקיד בזמן האירוע: מ"מ טנקים
עיסוק בזמן: מנהל מחלקת הנדסה בתעשייה האווירית